1 Březnice

okres Příbram

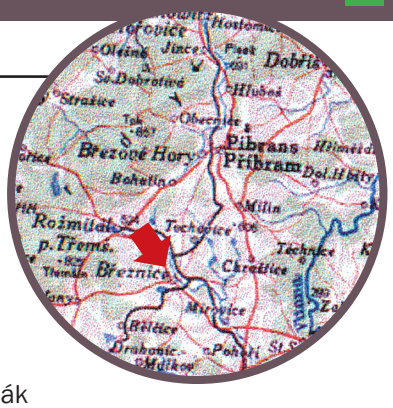

10. května bylo v Březnici zavražděno 13 občanů jednotkou Waffen-SS, která se chtěla dostat do amerického zajetí. Vojáky zastavila barikáda postavená na silnici směrem na Blatnou, vnikli tedy do okolních domů a stříleli po obyvatelích. Zavražděni byli: Marie Švankmajerová (4. 9. 1915),[96] Bedřich Klikar (19. 7. 1907), Václav Cvrk (7. 3. 1920), Jan Chroust (30. 1. 1919), František Kocik (6. 1. 1906), Karel Konvalinka (3. 10. 1924), Stanislav Kyselák (28. 5. 1926), Alois Máša (3. 5. 1886), Josef Růžička (19. 8. 1893), Josef Štefan (5. 7. 1915), Josef Vlas (1. 3. 1887), Jan Vojáček (23. 6. 1913) a Josef Volf (4. 3. 1921).

12. května v 15.00 se konal společný pohřeb všech obětí.

Na cestě mezi Březnicí a Příbramí byli zabiti, nejspíše 10. května, Josef Kovář, jeho bratr Jaroslav Kovář z Milče čp. 21 a Václav Ceplecha z Milče (19. 10. 1908). Oba bratři jeli na kolech do Prahy a nedojeli ani do Příbrami. Jejich těla nebyla nikdy nalezena, nejspíše byli zabiti prchajícími vojáky kvůli civilnímu oděvu.[97]

Náměstí v Březnici (AA)

Národní výbor v Březnici oznamuje, že v boji proti německým násilníkům padli hrdinnou smrtí dne 10. května 1945 tito občané našeho města a jeho okolí:

1. **Václav Cvrk,** holič, nar. 7. VIII. 1920 v Březnici,
2. **Jan Chroust,** kovář, nar. 30. I. 1919 v Badenu u Vídně,
3. **Bedřich Klikar,** účetní, nar. 19. VII. 1907 v Polici n. M.,
4. **František Kocik,** poklasný, nar. 6. I. 1906 v Březnici,
5. **Karel Konvalinka,** mládek, nar. 3. X. 1924 v Hořejanech,
6. **Stanislav Kyselák,** rolnický syn, nar. 28. V. 1926 v Němčicích,
7. **Alois Máša,** dělník, nar. 3. V. 1886 v Nestrašovicích,
8. **Josef Růžička,** kočí, nar. 19. VIII. 1893 v Bohosticích,
9. **Josef Štefan,** kočí, nar. 5. VII. 1915 ve Zduchovicích,
10. **Marie Švankmajerová,** roz. Hybrantová, manželka obchodníka, nar. 4. IX. 1915 v Březnici,
11. **Josef Vlas,** pošt. podúřed., nar. 1. III. 1887 v Tochovicích,
12. **Jan Vojáček,** rolnický syn, nar. 23. VI. 1913 v Březnici,
13. **Josef Volf,** strojník, nar. 4. III. 1921 v Březnici.

Památka těchto padlých bude věčně zachována v srdcích našich občanů a z jejich hrdinného boje a smrti budou si naše děti brát posilu pro nový život v osvobozené republice.

Národní pohřeb těchto obětí německého násilí bude se konati v sobotu 12. května 1945 o 3. hod. odpolední z náměstí.

Společný pohřeb obětí bude vypraven Národním výborem v Březnici.

Národní výbor v Březnici.

Knihtiskárna Jos. Humpal v Březnici - tel. 32.

Smuteční oznámení Národního výboru v Březnici (AA)

96 V době vraždy byla ve vysokém stupni těhotenství.

97 SOkA Plzeň-jih, ČSPB Okresní výbor Plzeň-jih, cpr. 880, karton 5.

2 Čakovice (Týnec nad Sázavou)

okres Benešov

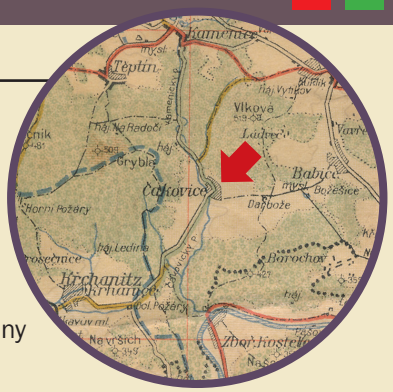

■ 6. května příslušníci KG Wallenstein zajali před chatou v lese 4 mladé muže,[98] Josefa Kubáska, Zdeňka Mikeštíka, Josefa Moravce a Aloise Šmída, protože je přistihli při poslechu rozhlasu. Odsud je odvedli do dvora v **Kamenici**. Podle některých pamětníků je zde nechali přespat, podle jiných je vedli hned dál do lesa Boroviny u Horních Jirčan. Byli nuceni nést zásoby munice a nakonec museli rozebírat zátarasy na rozcestí u Radějovic.[99] Když zátaras rozebrali, byli ubiti a postříleni. Všechny oběti měly zohavené obličeje.[100] Muži byli údajně zastřeleni posádkou německého tanku.[101]

■ Pohřeb obětí proběhl 12. května, spolu s těmito oběťmi byl pohřben Josef Kniha, zavražděný v **Řehenicích**.

■ V Čakovicích je pomník věnovaný těmto padlým.

Josef Kubásek (AA)

Zdeněk Mikeštík (AA)

Josef Moravec (AA)

Alois Šmíd (AA)

98 Jakl, Tomáš: *Kampfgruppe Wallenstein 4. až 12. května 1945*.

99 Hertl, Jan – Charvát, Jaroslav – Petráň, Josef – Reinštein, Čeněk – Tywoniak, Jiří: *Podblanicko proti okupantům*. V publikaci Robek, Antonín: *Lidé bez domova* autor tvrdí, že byli zabiti u Jesenice.

100 Hartvichová, Vlasta – Pišna, Jan: *Kamenice v proměnách věků*.

101 *Týnecké listy* 2010/3.

3 Čechtice

okres Benešov

■ 8. května byli ustupující jednotkou, pravděpodobně Waffen-SS, která přijela do lokality od Dolních Kralovic okolo 16.45, zajati na obecním úřadě četnický podstrážmistr Miroslav Slav, obecní tajemník Petr Hurťák (19. 3. 1913),[102] obecní strážník Václav Lapáček, učitel Josef Lapáček, Jaroslav Lapáček, starosta obce Josef Tvrdík a Václav Vopátka. Byli udáni německou uprchlicí[103] a vojáci je zabili i přesto, že zjistili, že udání bylo lživé.[104] Veliteli jednotky se pokusila popravu rozmluvit Marie Maršíková z čp. 177, protože byla rodilá Němka, ale neuspěla.[105] Václavu Vopátkovi se podařilo uprchnout ještě před odchodem z radnice.

■ Před domem Ludvíka Klema čp. 87, kde stáli asi 25 minut čelem ke zdi, byli zastřeleni Petr Hurťák, Miroslav Slav (33 let),[106] Václav Lapáček (59 let) a jeho synové Josef (34 let) a Jaroslav (24 let). Těžce raněný starosta Josef Tvrdík zůstal ležet mezi zabitými a asi po hodině byl ještě jednou střelen z pistole, protože se hlasitě nadechl. Přesto přežil. Místo popravy bylo hlídáno vojáky až do 23.00.

■ Vojáci zdemolovali vybavení četnické stanice.[107]

■ Událost připomíná pamětní deska.

Čechtice na pohlednici z roku 1933 (AA)

102 V dokumentech je jméno uváděno chybně jako Hušák a Hušťák. Petr Hurťák má pomník ve Zborovech u Klatov, odkud pocházel. Před válkou působil jako příslušník Finanční stráže.

103 Československé orgány pátraly v této souvislosti po Elisabeth Heckové (23. 9. 1922), která údajně vojákům sdělila, že na radnici jsou partyzáni. Vojáci ji přivezli na motocyklu k radnici a tam ukazovala na jednotlivé muže.

104 Viz http://www.stareprachnany.estranky.cz/clanky/-cechticky-hrabe-byl-bohac_-zlato-pry-ukryl-do-sudu.html.

105 ABS, fond 305-861-9.

106 Viz http://www.vets.cz/vpm/13951-pametni-deska-obetem-2-svetove-valky/.

107 ABS, fond 13467/I.

4 Dolní Bousov

okres Mladá Boleslav

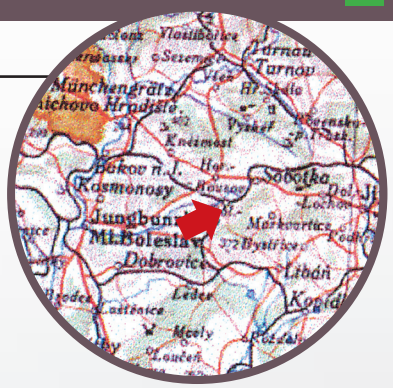

■ 9. května byli poslední ústupovou kolonou zastřeleni Antonín Fejkl (26. 12. 1886) a jeho manželka Marie Fejklová (25. 4. 1888) a jejich byt byl vyrabován.

5 Dolní Břežany

okres Praha-západ

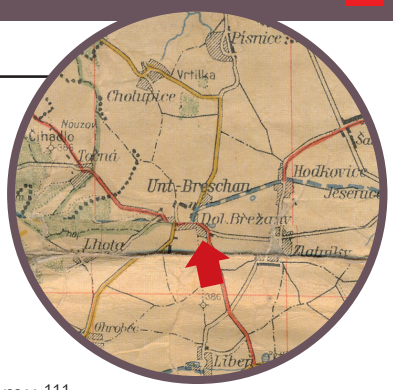

■ 6. května 1945 okolo 6.00[108] bylo vojáky KG Wallenstein, respektive částí KG Klein, po obklíčení Dolních Břežan a Zlatníků zabito 14 osob.[109] Údajně se jednalo o oddíly z Votic a Vrchotových Janovic.[110]

■ Na křižovatce silnic kilometr od Dolních Břežan zastřelili vojáci Ladislava Rajtra, jdoucího z Prahy do Záhořan.

Půl kilometru od Dolních Břežan před Zlatníky zastřelili Václava Kubáta (18. 1. 1904), který pozoroval kolonu ze stromu.[111]

V obci vojáci nejdříve obklíčili četnickou stanici a odzbrojili vrchního strážmistra Josefa Volfa a strážmistra Josefa Špaka. Oba četníky spolu s Josefem Srbou, Karlem Brychem, Aloisem Přeučilem a Antonínem Benertem zahnali do dvora velkostatku, kde muži museli stát čelem ke zdi. Okolo 14.00 je propustili a nařídili jim, že nesmí opustit bydliště. Obsadili rovněž obecní úřad a zajali zde celý národní výbor, který právě zasedal. Odpoledne zadrželi vojáci KG Wallenstein Julia Boháčka a Bohuslava Křehlíka, kteří přijeli ozbrojeni na motocyklu varovat Březany před Němci. Před domkem Maxe Zvolského oba muže zastřelili. Obyvatelé obce, vyděšeni střelbou, vyšli před domy a Němci začali pálit i do nich. Vyrabovali obchody a domky a nakonec vybudovali kulometná hnízda na křižovatkách.

Střelou do týla zavraždili Aloise Dvořáčka z čp. 55, Bohumila Klimeše (28. 12. 1895) z čp. 41, hostinského, a jeho syna Miroslava Klimeše (30. 7. 1926) z čp. 41, Antonína Krňanského (11. 1. 1921) z čp. 87, Jaroslava Mračna (21. 8. 1891) z čp. 65, Josefa Součka (10. 3. 1888) z čp. 46, Karla Šišku (8. 5. 1907) z čp. 87, Antonína Špálu (1. 1. 1912) z čp. 8, Miroslava Víška (23. 6. 1920) z čp. 16, Vladimíra Faifra (8. 2. 1925),[112] Julia Boháčka a Bohumila Křehlíka.

■ Jaroslav Mračna z čp. 6 byl vyvlečen na zahradu, přestože byl nemocen. Vojáci ho zastřelili před očima tchána a manželky.

■ Během pobytu jednotky v obci nesměli muži vycházet, ženy pouze označené bílou páskou na rukávu.

■ V noci na 8. května projížděly lokalitou ústupové kolony směrem ke Zbraslavi.

■ Obec opustila jednotka až 9. května okolo 17.30 těsně před příjezdem Rudé armády.[113]

---

108 *Pamětní kniha obce Dolní Břežany*.

109 Jakl, Tomáš: *Kampfgruppe Wallenstein 4. až 12. května 1945*.

110 Kokoška, Stanislav: Cvičiště zbraní SS Böhmen 1942–1945. In: *Sborník vlastivědných prací z Podblanicka* 27/1986.

111 Václav Kubát je pohřben na hřbitově ve Zlatníkách.

112 Totožný se jménem Vladimír Fayfr na pamětní desce.

113 NA, fond MV-L, čj.: 1250/47.

Na pamětní desce, umístěné na pomníku padlým z první světové války, jsou uvedeni jako padlí v květnu 1945 Jaroslav Mračna (1891), Bohumil Klimeš (1895), Miroslav Klimeš (1926), Alois Dvořáček (1906), Josef Nevrkle (1906), Karel Šiška (1907), Josef Souček (1908), Antonín Špála (1912), Miroslav Víšek (1920), Antonín Krňanský (1921), Vladimír Fayfr (1925) a Václav Kubát (1904).[114]

114 Na pietním místě na hřbitově ve Zlatníkách jsou mezi padlými z Dolních Břežan uvedena stejná jména. Není zde uveden Václav Kubát, jméno Jaroslava Mračny je uvedeno ve tvaru Jaroslav Mračno, jméno Josefa Nevrkleho je uvedeno ve tvaru Josef Nevrkla. Navíc je zde uvedeno jméno F. Hrušky, který na pomníku v Dolních Břežanech chybí. Na tomtéž pietním místě je další deska, věnovaná občanům Dolních Břežan, na které jsou uvedeni O. Rabyška, V. Křen, F. Kallasch, L. Havel, J. Volf, J. Jakubů, A. Průša, B. Hampejz, V. Cimler, K. Konopiš, A. Myklík, V. Novák, A. Sterner, J. Polák, Z. Stieblitz, J. Boháček a V. Hluchý. Na třetí desce jsou uvedeni B. Křehlík, V. Doležal, V. Kubát, V. Zeithamel, V. Feifer, J. Boháček, J. Teplý, F. Pleštil, M. Fuchs, V. Procházka, M. Panáč a A. Hřebík.

Pamětní deska v Dolních Břežanech (AA)

Pietní místo na hřbitově ve Zlatníkách (AA)

6 Dubenec

okres Příbram

■ 6. května byl ustupující vojenskou jednotkou zastaven nákladní automobil a jeho posádka byla zavražděna střelbou a granátem. Zabiti byli občané Dlouhé Lhoty: Josef Rozšafný (14. 5. 1917), František Dvořák (12. 8. 1900) a Vojtěch Bolina (10. 4. 1898), vrchní četnický strážmistr. K vraždě došlo i přesto, že automobil na výzvu zastavil, nic nevezl a muži nebyli ozbrojeni.[115]

■ Všichni jsou pochováni na hřbitově v Dlouhé Lhotě.

František Dvořák (AA)

Josef Rozšafný (AA)

Vojtěch Bolina (AA)

Hrob tří zavražděných v Dlouhé Lhotě (AA)

115 ABS, fond 13467/I.

7 Horky

okres Kutná Hora

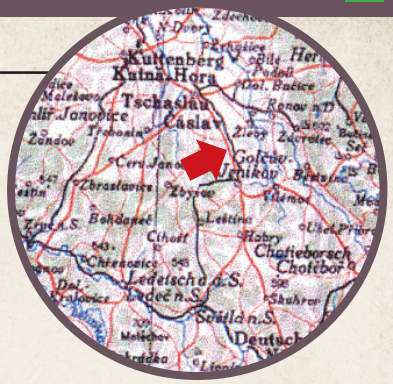

5. května byli v poli u osady Horky bezdůvodně zastřeleni ustupující jednotkou Wehrmachtu Karel Michálek (7. 8. 1924) z Potěh,[116] Ladislav Pipek (11. 2. 1927) z Horek, Jindřich Ronovský (11. 4. 1926) z Adamova, Jindřich Charvát (12. 4. 1923) z Horek a Josef Šimůnek z Horek.[117]

116 V *Kutnohorském deníku*, zveřejněném na http://kutnohorsky.denik.cz/hasici/kh_hasici_potehy20090916.html, je uvedeno, že Karel Michálek, člen místního sboru dobrovolných hasičů, byl zastřelen při odzbrojování německé jednotky.

117 ABS, fond 2M-11401.

8 Hostivice

okres Praha-západ

- 5. května bylo zastaveno německou hlídkou u domu čp. 123[118] auto hasičů z Úhonic, kteří jeli na pomoc Praze. Čtyři hasiči byli zastřeleni na místě a 2 se podařilo uprchnout. Po incidentu si velitel německé hlídky nechal zavolat starostu a vyhrožoval vypálením obce, pokud dojde k jakémukoliv dalšímu incidentu.
- Zabiti byli Karel Holub (1. 1. 1913), Václav Horák (14. 12. 1913), Jaroslav Korecký a František Varcabo (18. 4. 1911).
- Událost připomíná pamětní deska, muži byli pohřbeni na hřbitově v Úhonicích.[119]

Pohřeb zastřelených hasičů v Úhonicích v květnu 1945 (AMS)

118 *Hostivický měsíčník* 5/2003.

119 Viz http://www.valecnehroby.army.cz/Evidence/detail-hrobu-ci-mista?id=432116&mt=Hostivice&st=0&, na pamětní desce je jméno ve tvaru František Varcaba.